

Idrottsnationalismen bör ges nytt innehåll

Det är dags att ge den svenska idrottsnationalismen ett nytt innehåll än den traditionella, som vilar på sunkiga 1800-talsvärderingar om nationell självtillräcklighet och sura uppstötningar om Sverige inte framstår som tillräckligt bra. Att ge innebandyn asyl i Sverige skulle kunna modernisera en stenåldersmässig mytologi och framställa Sverige som en nation, som bygger på mer samtida värderingar.

Anja Gatu upprepar ständigt i sina krönikor i SDS påståendet att idrotten är en spegel av samhället. I korthet innebär det att problem som finns i idrotten är inte i grunden idrottens fel, utan beror på att idrotten bara speglar samhällsförhållandena. Pedofili, fotbollsvåld, könsdiskriminering m.m. är endast speglat idrotten och inget man inom idrotten är ansvarig för. Det är enligt min mening en teori som kan ifrågasättas. I en krönika från den 20 december 2008 drar hon rätt extrema slutsatser av detta synsätt om Rosengårdskravallerna efter att en polis (!) slagit fast att det var tillresta slagskämpar som stått för allt bråk.

”Ett gäng proffshuliganer alltså, som drar runt och slåss där tillfälle ges. Frågan är då: är det fortfarande fotbollens fel att de slåss? Ligger problemet i matchtiderna? Att det inte finns hoppborgar till barnen utanför de allsvenska arenorna? Det har aldrig varit så tydligt att Fotbollförbundet famlar blint som nu, när de så kallade fotbollshuliganerna plötsligt står upp och slåss för en moské.”

Kanske menar hon att det var samma huliganer som slog sönder pågatågen när HIF reste till Malmö för att mötas i fotboll i höstas. Nej, Gatus samhällsanalyser är nog lite plumpa och hon skall hålla sig borta från dem. Är då idrotten en spegel? Nej, jag vill hävda att den är ett verktyg som så många andra verksamheter i samhället. Den moderna idrottens tävlingsinriktning har sina rötter i 1800-talet. Den blev ett viktigt propagandamedel för stater som ville hävda sin rätt, kaxa upp sig efter politiska eller militära förnedringar eller liknande. Den blev helt enkelt ett medel i den nationalistiska och lokalpatriotiska propagandan. Så är det i allt väsentligt även idag. Massmedia har, genom det utrymme och den upphaussning man ger idrotten, medverkat till att skapa nationella och lokalpatriotiska stämningar, som leder till bl.a. fotbollsvåld.

Den svenske vikingen som den ser ut här är en myt, påhittad av 1830-talets romantiker i Götiska förbundet. De försåg bl a vikingarna med horn på hjälmen, vilket riktiga vikingar aldrig haft.

Duger ”sju miljoner skidåkare i mörker”?

”Det är lätt att älska Sverige”, skrev Anja Gatu i en rubrik efter en fotbollslandskamp där Sverige vann med matchens enda mål mot ett obetydligt land. Det efter en match som var lika oinspirerad och tråkig som en tallrik spaghetti med köttfärssås. Det är faktiskt lite töntvarning för det påståendet, men det är belysande för en nationell upphaussning av något väldigt lite.

”Han var en symbol för att Sverige duger i världen.” säger Åke Stolt i SDS med anledning av Ingemar Johanssons död. Även regeringen skickar blommor till begravningen med budskapet att ”han gjort en hel nation stolt”. Det är tydliga uttalanden om idrotten som en bricka i den nationella självhävdelsen. Duger då

Sverige i världen? Tja, det finns nog lite olika åsikter om det. När "Svensnis" blev engelsk förbundskapten skrev t.ex. *Daily Mail* att "Vi har sålt ut vårt käraste landslag till en nation av 7 miljoner skidåkare som tillbringar halva tiden i mörker". Andra tidningar talade om "förräderi av den nationella helgedomen". Så talar ett land vars koloniala hegemoni detroniserats och som förlorat i princip allt. Nu har man bara fotbollen kvar. Det är naturligtvis svårsmält även för "gentlemän". Visst är det oförskämt mot oss svenskar.

Inför EM i fotboll beskrev Kutte Jönsson, som är Fil dr i praktisk filosofi och lektor i idrottsvetenskap vid Malmö högskola, i en debattartikel i GP saken så här:

"Idrotten tillhör utan tvekan ett av de få områden i samhället där den ohöljda nationalismen, som annars officiellt brukar motarbetas, tillåts och till och med uppmuntras såväl politiskt som moraliskt.

I den världen blir atleterna till soldater i de symboliska krigen mellan länderna. Som svensk medborgare förväntas man heja på Sverige. Att heja på Sverige, det som vid en första anblick kan verka harmlöst, är i själva verket en politisk handling uppbackad av ett i grunden borgerligt idrottsideal."

Så är det. Nationalismen är obrukbar rent politiskt. Speciellt för ett land som Sverige, som är så beroende av omvärlden för affärer med vilka vi bygger vårt välstånd. Men inom idrotten är det helt OK. Så länge den drivs av andra än politiker och affärsmän.

Den Lingska gymnastikideologin levde kvar ända tills artikelförfattaren började skolan. Den ifrågasattes inte förrän på 1940-talet, varför man under de första åren tvingades hålla på med ett evigt och intill döden tråkigt tänjande, stäckande och hoppande.

Vi har aldrig kommit över förlusten av Finland

Men vad är då nationalism? I korthet kan man säga att det är en påhittad gemenskap i ett samhälle eller i en region. Sverige eller Skåne. Det gäller att få alla från uteliggare till pälsklädda damer i Djursholm att tro de ingår i samma gemenskap, fastän de rimligtvis inte kan göra det. Det finns naturligtvis olika sorters nationalism, men i stort sett är det detta det går ut på.

I år är det 200 år sedan Sverige förlorade sin östra rikshalva, som i dag heter Finland, till ryssarna. Det var ett krig som ledde till en total förnedring av Sverige och nationen var en hårsman från att upphöra att existera. I krigets kölvatten kom en nationalistisk våg. Den svepte för övrigt över hela Europa efter Napoleons härjningar. Kom ihåg det italienska självständighetskriget och slaget vid Magenta. Det var ett resultat av den nationalistiska vågen då.

I Sverige ställde naturligtvis dåtidens elit upp för att göra något åt det klena Sverige. Götiska förbundet skulle här spela en stor roll. Här samlades författare och diktade ihop hjältepos och fornnordiska myter. Per Henrik Ling, kallad den svenska gymnastikens fader, ansåg att orsaken till förlusten i kriget var att svensken var för klen. De bredaxlade och starka göterna skulle återskapas med lämplig fysisk fostran i det bistra svenska klimatet och den karga naturen. Vikingarnas påhittade styrka och skoningslöshet skulle mentalt genomsyra svensken.

Frankrike skulle gå ett liknande öde till mötes. Preussen piskade dem i kriget 1871. Samma uppgivenhet, som rådde i Sverige, präglade också fransmännen och krav på ordentlig fysisk

upprustning uppstod även här. Det var mot den bakgrunden Pierre de Coubertin kom på idén om olympiska spel. Anspelning på de antika idealen om starka och muskulösa greker var naturligtvis bärande.

På den här vägen är det. Är det bra med nationalism då? Jag vågar nog hävda att det inte är helt oproblematiskt då den oftast är framsprungen ur grumliga 1800-talsföreställningar. Ibland kan den slå riktigt snett. Till exempel hade Sverige inte så sent som på 1930-talet kommit över det här med Finland och det odlades bland sportjournalister en del mongoljämförelser i idrottsutbytet med Finland. Torsten Tegnér, den legendariske redaktören i likaledes legendariska Idrottsbladet, skrev i just den tidningen i juni 1930 om "Mongolernas dag" när Sverige förlorat den s.k. Finnkampen. I samma veva såg svenska friidrottsledare också till att få världens genom tiderna bäste löpare, finske Paavo Nurmi, stoppad från deltagande i Los Angeles-olympiaden. Sverige klarade i sin avundsjuka inte av att denna överlägsne löpare skulle vinna fler medaljer. Naturligtvis blev finnarna milt förbannade och det ledde till en allvarlig kris i idrottsrelationerna med Finland. Finnkamperna stoppades under flera år av dåvarande friidrottsledaren, sedermera presidenten i Finland - Urho Kekkonen. Man kan läsa om dessa händelser i en broschyr om turism i Finland, författad så sent som 2006. Så taggen sitter fortfarande i. Visst skapar idrottsnationalism också friktioner.

Innebandyn kan ge det svenska ett modernare innehåll

Den är också konservativ i den meningen att den har svårt att ta till sig nyheter eller utveckling. I Sverige skall det vara de idrotter som sprungna ur den karga naturen och det härdande klimat vi har i Sverige. Det betyder att skidor och skridskosporter väger tyngst. Kraftsporter är inte heller fel. Det är bara att titta på vinnarna av Jerringpriset. Här får vi nog konstatera att dessa idrotter är överresresenterade. Inte minst skidskyttar. I år räckte det med ett ryck i en skidbacke för att bli svensk hjälte. Visserligen har nog fotbollen tuggat sig in på det som är nationellt fint. Den har de senaste åren fyllt det tomrum som uppstått av att Sverige länge haft en downperiod som skidnation.

Svaret på min fråga om det är bra med idrottsnationalism, är att den inte alltid varit snygg ur svensk synvinkel och den är inte heller helt oproblematiskt. Även om den i vissa lägen kan ha en positiv roll att spela. Det finns därför alltid anledning att hålla en viss distans till det gammaldags synsättet om idrott, som ett sätt till pösande självhävdelse. Helst bör detta förpassas till historiens skuggor. Sett ur innebandyperspektiv kan man bara konstatera att den ännu inte fått asyl i Sverige. Den får trots sin storlek spela en undanskymd roll i det idrottsverige som gäller. Den duger inte att hävda nationalistiska tankar med. Troligtvis för att den är för modern. Innebandyn har tillkommit under senare hälften av 1900-talet och vilar på modernare ideer än andra sporter om t.ex. jämlikhet, minskad tävlingshets och utslagning i unga år, uttalad strävan om bredd och bereda ungdomar rätt till spel på deras egna villkor. Det är ju därför den så snabbt har vunnit mark i det unga Sverige.

Innebandyn borde vara en del av det moderna Sveriges propaganda om ett land som står för utveckling och nytänkande och som inte låst sig fast i otidsenlig 1800-talsromantik. Men det lär bli svårt och motståndet är kompakt, som vi alla vet.

För övrigt tycker jag att engelska fish'n chips är en maträtt, som med lätthet kvalar in på en tio-i-topp- lista över världens äckligaste maträtter. Nu har det inte så mycket med idrott att göra, men det gäller att slå där man tror det tar som hårdast.